Grigore Constantinescu

Comuna

SCHITU GOLEŞTI

PITEŞTI MMXV

SCHITU GOLEŞTI

COMPONENŢĂ: Comuna este formată din 6 sate: **Schitu Goleşti**; Burneşti; Costiţă; Lăzăreşti; Loturi; Valea Pechii.
DISTANŢA FAŢĂ DE REŞEDINŢA JUDETULUI: 48 km.
SUPRAFAŢĂ: 25,8 km^2.
POPULAŢIE: 4.679 locuitori [2.303 M + 2.376 F] (2011).
Comună înfrăţită cu localitatea Rose [Italia].

ATESTARE DOCUMENTARĂ:

Goleşti – 1537 [7045] iunie 9 (DIR, XVI, B, ŢR, vol. II, doc. 220).

În contextul localităților componente, cea mai veche atestare documentară se consemnează în cazul satului Golești.

Așezarea este atestată documentar inițial în hrisovul emis de cancelaria domnească a voievodului Radu Paisie la 9 iunie 1537, prin care se confirmă paharnicului Lăudat și altora proprietatea asupra satelor Grădiștea de la Câmpulung și Golești.

Sit arheologic: Existenţa anterioară a unei comunităţi umane pe teritoriul actual este atestată prin monede geto-dacice descoperite în perimetrul satului Schitu Goleşti. Anterior anului 1968, Castrul roman Jidava se afla în componenţa comunei Schitu Goleşti.

TOPONIMIE:

- **Burneşti** – toponim format pe baza eponimului *Burnea* (la origine, apelativul *burnă* ≈ „burniţă" sau apelativul de origine turcă *burni* ≈ „năsos") + sufixul colectiv –*eşti*, care indică organizarea socială pe bază de obşte a aşezării.
- **Costiţă** – toponim topografic relevând o formă dominantă a reliefului din zona în care s-a constituit aşezarea.
- **Lăzăreşti** – toponim topografic interpretat ca derivând din apelativul *laz* ≈ „teren defrişat; loc îngrădit; colină; pădure tăiată", dar, potrivit unei ipoteze confirmate istoric, este format pe baza eponimului *Lazăr* (atestat în tradiţia orală locală: Lazăr din Rucăr, un tâmplar care ar fi întemeiat aşezarea) + sufixul colectiv –*eşti*, care indică organizarea socială pe bază de obşte a aşezării.
- **Loturi** – toponim relevând constituirea aşezării pe un teren parcelat în *loturi* destinate împroprietăririi. Localnicii au fost împroprietăriţi cu loturi de pământ (10-20 de prăjini) în perioada anilor 1891-1895, pe moşia boierului Mihai Căcălău.
- **Schitu Goleşti** – toponim topografic confirmând constituirea aşezării pe moşia Grădiştea, în vecinătatea unei construcţii ecleziastice. Potrivit «Dicţionarului geografic al judeţului Muscel», localitatea „îşi trage numele de la fostul *schit* de călugări ctitorit de familia *Golescu*" – satul fiind format concomitent cu construirea schitului Goleştilor.
- **Valea Pechii** – toponim topografic compus din apelativul *vale* ≈ „apă curgătoare" + determinativul *Pechii* – antroponimic atestat în documente medievale locale, indicând pe deţinătorul iniţial al terenului pe care s-a constituit aşezarea.

SPECIFIC ETNOCULTURAL:

Arhitectură populară tradiţională caracteristică zonei Muscel. Tipul de construcţii generalizat în aria comunei îl reprezintă casa cu două niveluri, parterul fiind utilizat ca depozit de produse agricole, iar etajul amenajat ca locuinţă. În edificarea caselor, se foloseau materiale de construcţie locale, piatra de râu (în unele cazuri, „îmbrăcată" într-o „cămaşă" de cărămizi, adoptându-se tehnica „în lăcriţe") la parter, iar, la etaj, lemnul şi, ulterior, cărămida.

Planul parterului era format dintr-o pivniţă amplasată sub „odaia bună" şi un gârlici situat sub sala etajului, căruia i se adăuga, la unul dintre capete, „casa scării" mascată de parapetul de zid al acesteia. Şarpanta acoperişului în patru ape era învelită cu şiţă de brad.

Decorul în stucatură geometric, în general, era distribuit la faţada dinspre stradă (în special, chenare la ferestre), iar motivul glastrei cu flori stilizate releva tendinţa încadrării construcţiei, prin ornamentica murală, în natura ambientală.

În acest context arhitectural, un exemplar de excepţie îl reprezintă casa Virgiliu Grigore Andreescu –[▲]– construită în anul 1900 şi modificată în 1936, prin adăugarea verandei prevăzute cu foişor şi scară masivă din calcar de Albeşti, sculptată în ajururi.

Portul popular tradiţional se integrează ariei extinse a costumului popular muscelean. Arta tradiţională a ţesutului şi cusutului este continuată de creatoare de prestigiu din localitate: Filofteia Niţă, Natalia Oceanu.

Arta modelării lutului este practicată, actualmente, de către olarul Ion Oprescu. În arta crestăturii şi sculpturii în lemn, se remarcă: Mihai Butoi, Gheorghe Onică şi Gheorghe Stancu. În meşteşugul prelucrării metalelor, se evidenţiază: Viorel Oprea. Confecţionarea obiectelor prin împletirea unor materiale vegetale constituie o meserie, dar şi o pasiune pentru Ion Coşcodaru şi Constantin Onică.

În domeniul folclorului literar local, printre cele mai reprezentative creaţii de acest gen se înscrie balada „Uncheşii".

Din amplul repertoriu al folclorului coregrafic zonal, elemente de particularizare locală prezintă dansurile: Bordeiaşul, Brâul pe 6, Floricica, Hora mare, Sârba, Ungurica.

Târguri tradiţionale organizate săptămânal: sâmbăta.

PATRIMONIUL CULTURAL-ISTORIC:

✚Biserica «Adormirea Maicii Domnului»+«Sf. Dumitru» Lăzăreşti [1889-1892]~ctitorită de preot Nicolae Dragomirescu, Ion Prislopeanu, preot Ion Andreescu ş. a.; renovată prin osârdia preotului Cornel Popescu [1975-1980] •pictură murală: Petre şi Ioan Cazan din Câmpulung-Muscel [1892].

Ansamblul bisericesc Valea Pechii format din: biserică, clopotniţă, chilii şi zid de incintă a fost construit, în perioada anilor 1669-1676, de episcopul Grigorie al Buzăului, pe moşia boierilor Goleşti, închinată Mănăstirii „Negru Vodă" din Câmpulung-Muscel, unde ctitorul fusese monah.

✚Biserica «Sf. Trei Ierarhi» –[▲]– prezintă un plan trilobat, cu abside poligonale, absida altarului fiind pentagonală în exterior şi semicirculară în interior; absidele laterale au trei laturi; pronaos originar supralărgit; pridvor cu arcade construit ulterior. Turlă octogonală deasupra naosului. Altarul este separat de naos, prin iconostas de lemn sculptat.

Decoraţia exterioară este formată dintr-un tor, un rând de cărămizi zimţate la cornişă şi panouri dreptunghiulare (în registrul inferior); turla este ornamentată, în partea superioară, cu butoni din ceramică divers coloratã; ancadramentele înguste de piatră ale ferestrelor sunt profilate. Biserica a fost reparată în: 1877, 1889 (extinderea planului cu un nou pronaos), 1895, 1934-1936 (adăugarea pridvorului), 1961 (construirea cafasului).

Pictura murală originară, în frescă [1676], aparţinând unor renumiţi artişti din şcoala câmpulungeană de zugrăvie, printre care un Ion zugrav, se conservă fragmentar la abside; sfinţii au aureole în relief; pictura a fost restaurată cu extremă competenţă de către pictorul Dumitru Păltineanu-Tecuci, în 1986, „prin preocuparea vrednicului preot Constantin Olteanu, parohul bisericii". O refacere a picturii originare fusese întreprinsă empiric de Constantin zugravul, în 1809-1810. În pronaos, pictura murală, datând din 1936, este semnată de Gheorghe Manu.

Clopotniţa –[▲]– „construcţie originală şi pitorească", de plan dreptunghiular, cu trei niveluri, ultimul fiind „camera clopotelor cu foişor deschis", a fost construită în perioada anilor 1670-1676, concomitent cu chiliile de pe laturile de nord şi de sud şi cu zidul de incintă, relevându-se, astfel, importanţa în epocă a acestei ctitorii arhiereşti.

În patrimoniul bisericii, se află cărţi ritualice: Evanghelie [1852], 12 Mineie [1852] şi icoane pictate pe lemn în secolul al XVII-lea, uşi împărăteşti sculptate în lemn de tei, candele, chivot, sfeşnice ş. a.

Cruci de piatră: **Lăzăreşti**: 1632/1654 –[▲]– la sud de biserică, în grădina Ion Boghez ■~**Schitu Goleşti**: XVII-XVIII –[▲]– la nord de şcoală.

Monumente eroi: **Lăzăreşti** [1916-1918; 1941-1945] – lângă Biserica Lăzăreşti ■~ **Schitu Goleşti** [1916-1918; 1945]; (1932) – lângă Şcoala generală Schitu Goleşti ■~ Placa comemorativă a eroilor din **Schitu Goleşti** (1916-1918) – la Primăria comunei Schitu Goleşti ■~ **Valea Pechii** [1916-1918; 1941-1944]; autor: Mezzaroba (1943) – lângă Biserica schitului Valea Pechii.

În cursul luptelor pentru apărarea unității și independenței naționale a României, au căzut eroic la datorie 88 locuitori ai comunei Schitu Golești, numărul eroilor menționați nominal în monumentalul volum «Argeș. Cartea eroilor» fiind raportat la evenimente de importanță fundamentală în istoria neamului românesc: Războiul de independență [3], Primul război mondial [63], Al doilea război mondial [22].

MEMENTO:

Punct muzeistic istorico-etnografic, organizat, în anul 1971, de către prof. Ion Oproiu, în localul Şcolii generale Schitu-Goleşti.

●Important centru de exploatare a cărbunilor de pământ; primele exploatări în punctul Cotul [1891].

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

Grigore Constantinescu– *Argeșul monumental – enciclopedie patrimonială*, Pitești, 2011, p. [543-546] – 427-428.

Felicia Donia Poştoacă– *475 de ani de la prima atestare documentară a comunei Schitu Goleşti,* Piteşti, 2001, 95 p.; http://judete.biz/localitati-arges/; Ion Popescu-Argeşel – *Judeţul Argeş*.

–[▲]– Monument istoric şi de artă

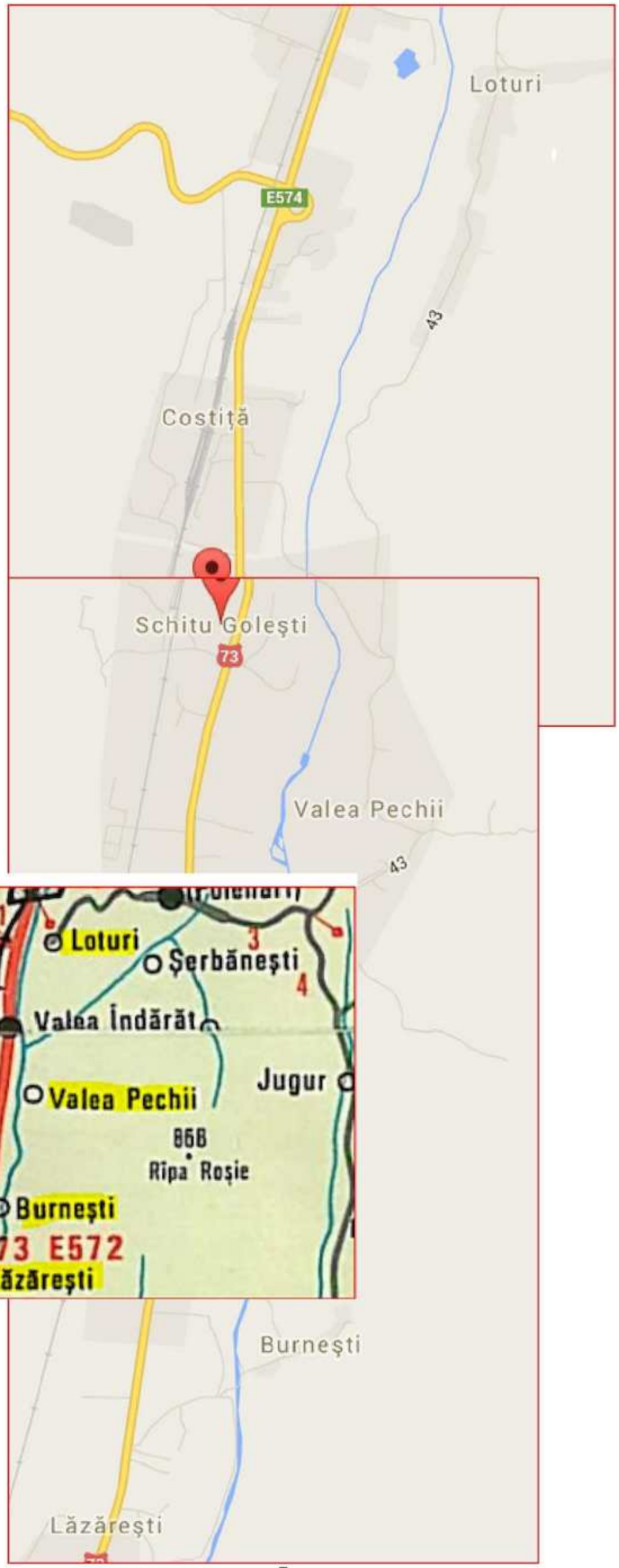
Loturi
E574
43
Costiță
Schitu Golești
73
Valea Pechii
43
Berevoești
2
3
1
73C
Loturi
Șerbănești
3
4
4
Schitu Golești
Valea Îndărăt
3
Cotești
Aninoasa
Costiță
Valea Pechii
Jugur
3
868
Rîpa Roșie
Capu Pisculuí
4
Burnești
73 E572
Lăzărești
Burnești
Lăzărești

4

PRIMĂRIA COMUNEI SCHITU GOLEŞTI.

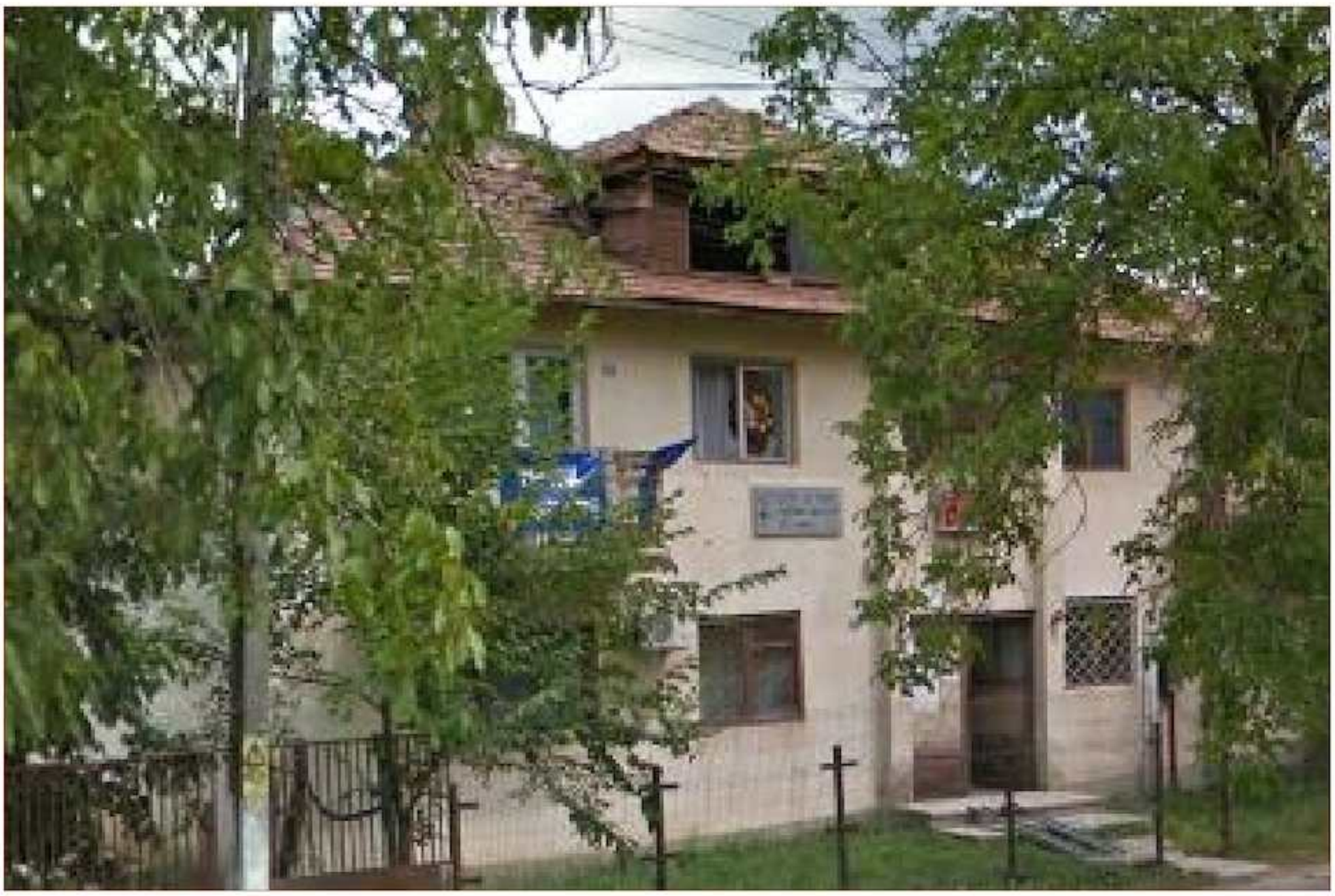

BIERICA LĂZĂREŞTI.

GARA SCHITU GOLEŞTI.

CUIB DE BERZE FĂRĂ PAŞAPORT U.E.

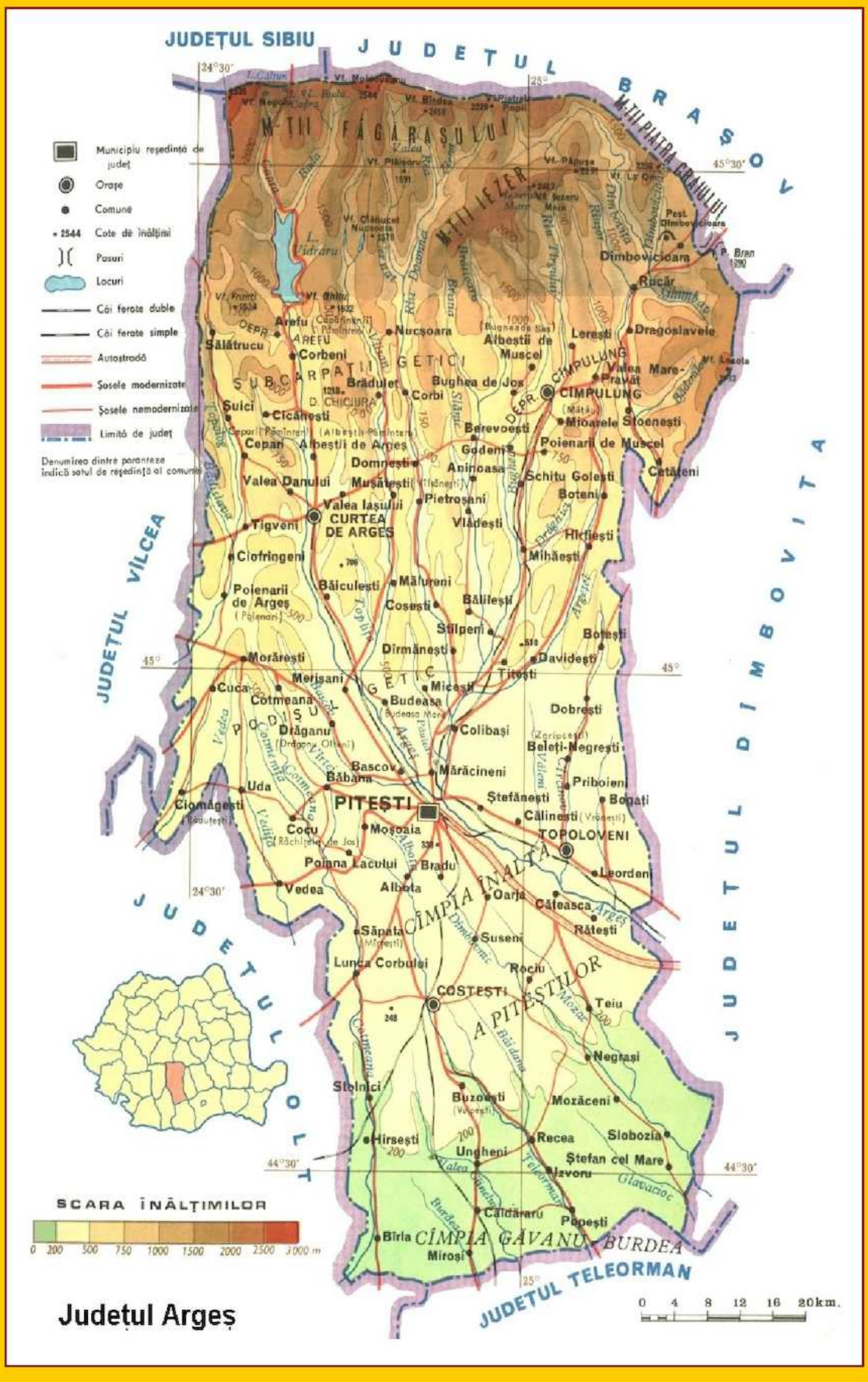

Județul Argeș